СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 281. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 3. грудня 1930. VOL. XXXVIII. No. 281. Jersey City, N. J., Wednesday, December 3, 1930. THREE CENTS.

71-ШИЙ КОНҐРЕС ЗІЙШОВСЯ НА ОСТАННЮ СЕСІЮ

ВАШИНҐТОН. — В капітолю панувала цілковита гармонія, коли відкрито наради останньої сесії 71 конґресу. Обидві партії намагаються не вносити в наради замішання і змагають до того, щоби позвяти міри в справі поліпшення економічного положення краю.

КОМУНІСТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Наради конґресу повитали комуністи демонстрацією, в якій взяло участь коло 500 комуністів. Протестуючі пішли під капітоль. Проводила ними якась жінка. Коли демонстранти опинилися під капітолем і хотіли дістатися до середини, поліція замкнула їм дорогу й розігнала їх при помочі слізних бомб.

Найбільше галасу наробили жінки. Демонструючі кричали до полісменів з слізними бомбами: „Геть з тхорами" і „Хай живуть совіти". Домагалися знесення іміґраційних обмежень для всіх народів, включно до Японців, Китайців і Індійців.

ЗАСИПАЛИ КОНҐРЕС ЗАКОНОПРОЕКТАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Конґрес засипано на самім вступі цілим морем ріжних проектів, між якими перше місце займають законопроекти, звернені проти ґенґстерів і рекетірів. Далі внесено кілька проектів у справі заради безробіттю. А кілька проектів заявилося за знесення прогибіції.

ПШЕНИЦЯ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОСУХИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Робинсон, демократ з Аркензо, внесе в сенаті законопроект, у якім вимагатиме призначення $60,000,000 для допомоги потерпівшим від посухи, як і наділення потерпівших пшеницею. В цей спосіб думає сенатор допомогти рівнож і фармерам.

ПАПУҐА Й НОВИЙ СЕКРЕТАР ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Новозаіменований секретар праці, Вилієм Н. Довк, пішов до склепу, щоби купити насіння для канарків. Як тільки ввійшов до склепу, надлетіла папуґа „Полі", сіла йому на рамя і привитала секретаря словами: „Гарний хлопче, я тебе так люблю". Це так подобалося секретареви, що він зараз купив папуґу, яка вже перебуває в кабінеті секретаря і зветься „Полі Довк".

ЗНАМЕНИТИЙ ВИНАХІД.

НЮ ЙОРК. — Д-р Мілер Різ Гучісон, головний інжинір і представник Едисона від 1909 до 1918 років, винайшов інструмент, при помочі якого буде можна усунути убийчі ґази, котрих повно по вулицях міст, а котрі випускають автомобілі.

Крім того цей винахід улекшить летунство та заощадить краеви річно один білон долярів на паливі.

Гучісон почав думати над тим винаходом по смерти свого сина-летуна, котрий згинув при летунській катастрофі. Другий син є рівнож славним летуном. Гучісон рішився по смерти сина знайти спосіб, котрий вратував би інших від подібної смерти. І це привело його до цього винаходу.

ДУХОВЕНСТВО В ОБОРОНІ СВОБОДИ СЛОВА.

НЮ ЙОРК. — „Чорчменс Есосіейшен" запросила на відчит суддю Бен Ліндзея, відомого пропаґатора „товариського супружа". Епископальний епископ Менінґ заявився проти участи духовенства в того рода дискусії.

Та збори орґанізації заявили, що епископ Менінґ не може вводити до церкви в Америці римської диктатури і рішили вислухати докладу Ліндзея, обстоюючи засаду свободи слова. Ліндзей твердив, що він сам є людиною консервативних поглядів і хоче ратувати супруже, а не його нищити. Його „товариське супруже" хоче тільки надати законну санкцію таким відносинам, де чоловік і жінка жиють на ділі як супруги, хоч законно їх такими не уважається.

Присутні священики заявилися за святість супружа.

БИЛИНҐЗА НЕ ЗВІЛЬНИЛИ.

СЕН ФРЕНСИСКО. — Каліфорнійський Супрім Корт вже другим наворотом відкинув цього року внесення на улаславлення Ворена К. Билинґза, засудженого на кару досмертної тюрми за кинення бомби підчас Паради Военного Поготівля. Це рішення відноситься рівнож і до Муния, котрого засуджено на таку саму кару за бомбовий замах.

Суд каже, що Билинґз не доказав своєї невинности, та що саме він має це доказати, а не держава. В тій справі має це останнє слово ґовернор Йонґ.

РІЖНИЦЯ МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ.

НЮ ЙОРК. — Рабіндранат Таґоре, індійський поет і письменник, заявив у своїм публичнім викладі, що Захід поклоняється силі, а Схід вірить в особистість.

ЗАБОРОНА ВИДАННЯ СПОМИНІВ ЧІЧЕРІНА.

Бувший комісар закордонних справ закінчив свої спомини. На жадання Сталіна Чічерін передложив свої спомини до переглянення „Політбюра", яке тепер видало заборону оголошення цих споминів.

СОВІТИ ВЕРБУЮТЬ МІЛІОН НІМЕЦЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ ДО СЕБЕ.

З Москви доносять, що Совіти хочуть усунути брак робітників через імпорт німецьких безробітних. Особливо пошукується механіків, слюсарів, теслів і т. п. Для Німців визначено особливі услівя праці, а для перепровадження вербункової акції заложено за згодою німецького правительства вербункові бюра в Берліні, в околиці Рур та в інших промислових центрах. Та ця акція зустрінулася з відпором з боку центральних робітничих орґанізацій в Німеччині, бо робітником ще в тямці недавна втеча німецьких кольоністів з Росії. Центральний орґан соціяльної демократії „Форвертс" каже, що совітське предложення „обчислене на здовлення на вудку міліона безкритичних дураків серед Німців".

КРІВАВЕ ВЕСІЛЛЯ.

В часі, бійки на весіллю в домі Катерини Жукровської в Дуброві, пов. Перемишляни, застрілив весільний гість Іван Гейнош другого гостя, Івана Підковку. Злочинця арештовано.

ВИБИЛИ ВІКНА В ЧИТАЛЬНІ.

В селі Лошнів, теребовельського повіту, невідомі справці вибили в читальні „Просвіти" вікна й обмазали стіни читальняного будинку свинством. Виновників досі не знайдено.

ЧОРНИЙ ЖИД У ВАРШАВІ.

Варшава має сензацію. Появився мурин мойсеевого віроісповідання. Він називається Тевеле Каган і походить з племени старозавітних муринів, які мешкають в країні Джоф в Арабії, й уважають себе нащадками королевої Саби.

ВЕЛИЧИНА НОВОВІДКРИТОЇ ПЛАНЕТИ.

Як відомо, минулого року відкрили астрономи нову планету, що знаходиться за Нептуном. Ту планету назвали Плютоном.

Недавно обсервував нововідкриту планету віденський астроном Граф. Йому була приблизно відома дорога Плютона, він обчислив менше-більше віддалення тієї планети від землі й на підставі тих даних Графови вдалося обчислити величину нововідкритої планети.

Вислід обчислень був дійсно несподіваною.

Показалося, що Плютон є далеко менший від нашої землі. Щодо величини Плютон є менше-більше такий великий як Марс, себто шість або сім куль такої величини як Плютон вмістилособ у нашу землю.

Досі думали астрономи, що внутрішні планети, себто ті, котрі ближче сонця (Меркурій, Венора, Земля і Марс) творять родину дрібних планет тяжчих, а дальші планети творять родину велиханських планет лекших. Обчислення Графа змінить, здається, оцей дотепе-рішній погляд астрономів.

ПОМЕР МИХАЙЛО ЯЦИШИН, СОЮЗОВЕЦЬ, СІЧОВИК І СТРІЛЕЦЬ.

Нова болюча втрата. По покійнім Івані Гриннику пішов у могилу й другий діяльний член Чорноморської Січи, покійний Михайло Яцишин.

Помер нагло вечером у неділю, дня 30. листопада. Лишив жінку вдовою, а одинокого сина сиротою.

Похорон відбудеться дня 3. грудня в годині 1-шій пополудні. Тіло Покійного лежатиме ввесь час у льокалі Чорноморської Січи під ч. 63 при Сейнт Маркс Плейс.

Покійний Михайло Яцишин походив з села Константинівка, повіт Тернопіль. Родився у 1904 р. Брав активну участь у боротьбі за нашу державу. Боровся як жовнір Галицької Армії під Львовом і був двічи ранений. До воєнних ран долучилося ще каліцтво, яке його стрінуло при роботі.

Покійний був дуже діяльним громадянином. Можна його було бачити при кождій народній роботі. Чорноморська Січ понесла велику втрату, бо втратила гарного, чесного й ідейного товариша. Таку саму втрату понесла й нюйорська громада.

Як ідейна людина, Покійний уважав своїм обовязком стати членом У. Н. Союза і як такий належав до Товариства „Букувина", від. 14. У. Н. Союза в Ню Йорку.

Покійний завжди переймався усіми справами рідного краю. Останні криваві події дуже його поразили і потрясли ним глибоко та спричинили у наглу смерть.

Земля Йому Пером!

ЗАБОРОНИЛИ ДИТЯЧУ ВИСТАВУ.

Дня 5-го жовтня ц. р. мала відбутися в Теребовлі заходом теребовельської захоронки дитяча вистава „Соняшник". Але повітове старостро в Теребовлі не дало дозволу. Відмову мотивувало небезпекою заколочення публичного спокою. Зате день передтим, в суботу, Жиди давали виставу і відбували забаву з танцями, але то що іншого.

ПРОБУЮТЬ ЛІЧИТИ ПІЯНИЦЬ.

Уряд Юґославії видав недавно закон, що приказує лічити піяків. Це лічення буде відбуватися в той спосіб, що кого злапають у нетверезому стані, того заберуть до окремого заведення і там на хлібі і воді, будуть заставляти його до тяжкої праці. Для жінок влаштовано осібне заведення, бо знать у тій країні не лише мущини, але й жінки запиваються.

НОВА ХЛІБНА РОСЛИНА.

„Пролетарська Правда" повідомляє, що селекційна станиця в Білій Церкві після 4-літніх дослідів В. Лебедева найшла спосіб перехрещувати жито з пшеницею так, що можна витворити нову хлібну рослину, щось посереднє між житом і пшеницею. Ця рослина в дальших поколіннях утворить зовсім новий вид рослин і не повернеться до форм жита чи пшениці. На білоцерківській селекційній станиці вже засіяно 1,200 зерен нового виду рослини. Проф. Лебедев видає книжку про спосіб схрещування жита і пшениці.

ЖАНДАРМ ВІДІБРАВ СОБІ ЖИТТЯ.

Постерунковий з Лунган недалеко Яс (Румунія) заарештував селянина Василя Радула під замітом крадіжи і хотів конче, щоби селянин признався до того, що він поповнив злодійство. Та коли селянин не признався до нічого, побив його постерунковий так сильно, що селянин помер. Жінка помершого повідомила про це державного прокуратора в Ясах, який наказав арештувати постерункового Маковея. Тоді, коли прокуратор переслухував одного свідка, відведено арештованого постерункового до найближчої кімнати. Там була набита стрільба до полювання. Постерунковий Маковей вхопив стрільбу і стрілив собі в голову. Він повалився на місці трупом.

БУЗЬКИ ЖЕРТВОЮ ЕЛЕКТРИКИ.

В Шлезвику одної ночі аж 130 місцевостей нагло опинилися без електричного світла. Виявилося, що хтось пірвав електричні дроти. Вранці побачили, що стадо бузьків, відлітаючи в теплі краї, сідало на дроти спочивати, пірвало ці дроти, при чім згинуло 90 бузьків.

СКОРО ВТОМИВСЯ ЖИТТЯМ.

Коло Вязовниці в Золочівщині в лісі знайдено повішеного на дереві 15-літнього хлопця Івана Дедака. Причин самовбивства молодого хлопця ніхто не знає.

НЕБЕЗПЕЧНІ СТІНИ.

Господиня Розалія Мокрій в селі Рожиськах, скалатського повіту, побілила стіни своєї хати жовто-синьою краскою. Постерункові Клебук і Міка з Тарноруди, що переводили ревізії в Рожиськах, наказали їй заліпити стіни вапном. Переляканa господиня послухала наказу.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА АМАТОРСЬКИЙ ҐУРТОК З ГАЛИЧА.

В Галичі існує Аматорський Ґурток, що поставив собі за ціль виставляти на сцені зразково побутові песи з українського життя. В самому Галичі Ґурток не може виступати зза браку своєї салі. Давніше виступав в салі польського Сокола. Та від якогось часу управа Сокола не хоче й чути, щоб на їхній сцені міг виступати український ґурток. Бувало й таке, що заряд взяв уже і завдаток від Філії „Просвіти" за дозвіл улаштувати в салі Шевченківський Концерт, та в останній хвилині „надумавшись" відмовляв. Це змушує наших Українців застановитися поважно над будовою своєї домівки.

Оцей то Аматорський Ґурток вибирається від часу до часу в гості з виставою до кращих читалень. В неділю вибралися аматори з „Запорожським кладом" до Маріямполя. Штуку відіграли добре тай поїхали знову підводами в Галич. Та на дорозі, у провалі між Дубівцями і Маріямполем, якісь хуліґани зробили засідку. Дорогою повели дріт, а підїжджаючі підводи обкидали густо камінюками. На щастя — поважніших жертв не було, хоч є дві-три особи дісить покалічені. Та могло при такому бандитському нападі скінчитися гірше. Бандити сиділи на горі і закидували камінюками проїзших.

ЛЯХИ ДАЛІ „ПАЦИФІКУЮТЬ" ГАЛИЧИНУ

ПЕРЕВОДЯТЬ МАСОВІ РЕВІЗІЇ ТА АРЕШТИ СЕРЕД УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ (Західна Україна). — Після того, як карні загони ляцької поліції та війська скінчили своє страшне криваве діло, розпочалися безконечні ревізії та масові арешти українських діячів і взагалі свідомих Українців: священиків, інтеліґентів, селян і робітників. Ватаги польської жандармерії ходять від хати до хати й вломлюються в помешкання Українців, щоби перевести ревізію. По кождій ревізії помешкання виглядає так, ніби в ньому відбувся справжній погром. Кожда ревізія закінчується обовязково арештуванням когонебудь з Українців, щоби потім причепити до нього якусь вину.

Сама жандармерія та поліція підкладає в помешкання Українців ріжні „протизаконні" річи, щоби потім на підставі „знайденого" обвинувачувати арештованих.

13. листопада арештовано в Місткові, повіт Самбір, місцевого пароха о. Ст. Макаря. Обвинувачують його в тому, що нібито він виступив проти закону про охорону свободи виборів. Тогож самого дня переведено ревізію у Львові в українських лікарів: д-ра Івана Курівця, директора Народньої Лічниці, д-ра Тита Бурачинського, д-ра Маркіяна Дзеровича, д-ра Ярослава Гинелевича, д-ра Василя Кашубинського, д-ра Ростислава Біласа та д-ра Богдана Макарушки. В цих докторів Ляхи шукали фотографій скатованих українських людей. Ляхи дуже бояться, щоби ці фотографії не попали за кордон.

По всій Галичині нишпорять сотки ляцьких конфідентів та відділи поліції й жандармерії, зігнані сюди з ріжних частин Польщі. Поліційні ватаги, кожда числом не менше двох десятків, уже в деяких місцях побували по три, чотири, а то й пять разів. Переводячи ревізії, вони кажуть, що „шукають тих, котрі будують Україну". Ревізії переведено вже в більшости українських парохів. Останніми часами ще арештовано: о. Івахнюка, пароха в Джурині, чортківського повіту, о. Корсана, пароха Старуні, станиславівського повіту. о. Корсана прокуратор звільнив зпід арешту, бо не повірив поліції, що вона дійсно знайшла „Сурму" з печаткою парохії, яку жандарми нібито знайшли в помешканню о. Корсана. Поліція завжди дуже пильно переглядає навіть всі консисторські та парохіяльні папери й дозволяє собі розпечатувати тестаменти, які можна по заповіту відкрити лише по смерти тих, котрі склали ці тестаменти та передали їх на збереження до парохіяльних канцелярій.

„ПАЦИФИКАЦІЯ" ВОЛИНИ.

На Волині Ляхи також переводять усе частіше ревізії серед тієї української інтеліґенції, яка не користується ляцькими гадючими фондами й не пішла на отверту службу до Ляхів, як це зробила група відомого хлібоїда Петра Певного.

12. листопада в Луцьку арештовано багато Українців під замітом протидержавної діяльности. Між іншими серед арештованих знаходяться українські кооператори та культурницькі діячі, які працювали виключно над піднесенням економічного та культурного стану українського населення Волині. Між ними знаходяться: Островський, Вишневський, Ковалевський Олександер, Столярчик, Возний, Мирович та інші.

ЛЯЦЬКІ СТУДЕНТИ БЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ШИБИ.

24. листопада пожежник на львівській вежі фальшиво викликав пожежну сторожу, що нібито на перегоновім полі горять трибуни. Скоро виявилося, що там був дим від смоли, яку недалеко гріли для праці на даху.

В той самий час ляцькі студенти місцевого університету, „обурені новим підпалом Українців", звилися гурмою на Руській вулиці й повибивали камінями та палками шиби в українських інституціях, приватних крамницях та в деяких українських приватних домах. Поліція зявилася „розігнати" погромщиків тоді, коли вони вже скінчили свою „патріотичну" роботу.

ТОРТУРИ БЕЗ КІНЦЯ.

Помимо того, що в богатьох українських селах карні загони, а тепер „пацифікаційні" поліційні банди робили свої „ревізії" вже кілька разів, вони далі шукають винуватих проти польської держави й арештують їх. Декого вже кілька разів арештовано й випущено на волю, бо ще поліція не знайшла вини.

З вязниць виходять страшно змучені й фізично та морально розбиті люди, яких тримано по кілька місяців, але не знайдено вини. Тепер кожен чекає, що до нього прийдуть робити ревізію й „знайдуть вину", бо кождий жандарм може принести в кишені „докази вини" й підчас трусу „знайти їх" десь у темному куті.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІДДІЛОВІ ВИБОРИ.

В грудни відбуваються збори відділів для вибору нових відділових урядів. Є се справа важна так для відділів, як і для цілої орґанізації, бо від того, яких урядників виберуть відділи, залежить у великій мірі, як буде вестися робота в відділах та цілій орґанізації.

На кождий уряд повинна бути вибрана людина, що з цілого відділу на се становище найкраще надається. Як кажуть Американці, „Ди райт мен ін ди райт плейс".

Коли в уряді не сидить такий найкращий чоловік, то треба старого урядника змінити та поставити нового, кращого. Коли на уряді сидить уже чоловік, що на се становище найкраще надається, то зайво є зміняти. Пусте се говорення „Вже насидівся досить; даймо ченс другому".

При виборі урядників треба дивитися, на який уряд кандидат надається. Один член може бути добрим предсідателем, але злим секретарем. Другий може бути кращим предсідателем, як секретарем або касієром.

На предсідателя треба вибирати чоловіка, який вміє добре переводити засідання й збори, отже який вміє вдержати спокій духа серед загального зденервовання, який вміє бути безстороннім серед боротьби між суперечними поглядами, який збуджує повагу серед зібраних, який вміє сказати відповідне слово привитання до гостей і таке інше.

Тих усіх прикмет уже не треба другим урядникам. Касієрови треба знати дещо рахувати. Він мусить бути людина чесна в грошевих справах.

Дуже важним, може навіть найважніщим урядником, є секретар відділу. Се мусить бути людина, що вміє вести переписку. Він мусить знатися на орґанізованню людий. Се теж має бути людина, чесна в грошевих справах, бо йому (разом з касієром) приходиться збирати вкладки, їх записувати й пересилати. Се мусить бути людина метка й відвічальна, що сповняє совісно свої ріжнородні обовязки.

На контрольорів треба вибирати людей, які вміють рахувати, які при контролі не знають ні брата ні свата. На членів уряду треба вибирати людий якнайрозумніщих і як найбільше відданих орґанізації.

Сього вимагає добро орґанізації. А добро орґанізації є добром членів.

З ГАЛИЦЬКОГО ЖИТТЯ.

(Лист з Галичини).

Події, які переживаемо тепер у Галичині, йдуть так швидко, що пером, часописною статею прямо неможливо їх представити тим, що особисто їх не переживають. Хіба би на фільму здіймити; на фільму страшного життя, Дантового пекла; на фільму ганьби людства за спрофанування маестату людини, за знеславлення XX. століття, століття тоїж людини. Що за смішні противенства! Колиб ви йшли вулицею нашого міста і побачилиб такий образ, що жандарм розганяється й мало не набе погонича, який відпряг коні від воза зі „штельвагою", став на ту штельвагу і везеться. Гадаєте: коли тут для звірят такий рай, така щира опіка, то як тут живуть **люде!**

Як? — питаете... От, краще не питайте, коли не бажаєте, щоб у вас усе внутрі збурилося. Але все таки скажу.

Людину кладуть черевом на стоячу бочку (може бути навіть з капустою) так, що по одному боці звисають ноги, а по противному голова. Відтак звязують голову й ноги разом з бочкою, а у випняте тіло бють, доки не потріскало, доки не відлітає від костей. Но, є й інші способи не менше добрі. У вас витрачують люде мозок, працю, зуживають набуте знання на винаходи, які облекшують людське життя, а в нас — як бачите — інакше. Тому у вас при нужді — добробут, а в нас при добробуті — нужда.

Поза бійкою й нищенням — ідуть ще й інші шикани. На селі заряджується постійні **варти.** Виглядає так, немовби Татари мали відкись напасти на село, або дики з ліса. Деякі староства йдуть ще дальше. От, староство в Раві Руській наказало вартувати день і ніч, а командантом варти — має бути хтось виобразуваний по військовому, отже „стшелец". Йому має варта безумовно повинуватися, а громада має платити подвійно те, що коштує робітник у даній громаді. Нашим селам, головно громадським радам, підсувається до ухвали й підпису готові заяви, в яких сказано, що „вирікаємося назви Українців, бо ми були і є русини", що „будемо голосувати при соймових виборах на урядову листу та заявляемо, що існуючі в селі товариства (читальня, Луг, Рідна Школа) перестають існувати, розвязуючи себе добровільно"! Були навіть випадки — правда, дуже нечисленні — де селяни навіть підписали такі заяви. Але супроти постанови населення в цілости, це не має значіння.

Зрештою — про побиття зможе й повинен розказати побитий Ю. Федоришин, американський горожанин, який скрився був аж в американській амбасаді у Варшаві. Канадійського лікаря із Сперісервілі, Онт., Вілліяма Дея, арештовано враз з лікарем д-ром Макарушкою, які уділяли побитим у Гаях коло Львова лікарської помочі. На другий день Дея викинули за границі Польщі, відібравши йому всі матеріяли, які він успів зібрати.

Один з побитих з Яворівщини (Гарасим Михайло) лікувався у львівській санаторії проти ґанґрини. Не виключене, що в часі, коли йому запомореченому робили лікарі операцію, хтось його фотографував. На днях явилися в нього представники влади й випитували не про те, хто його так збив, але... хто його фотоґрафував.

На підставі польської конституції кожний пошкодований має право внести до суду жалобу на спричинника. Але коли при ревізії в „Народньому Домі" в Городенці знищено вікна, двері, підлогу й дах, а товариство внесло жалобу через канцелярію адвоката Теофіля Окуневського що „коло 50 незнаних узброєних людей" зробило ту шкоду, то суд в Городенці видав ухвалу (з 11. XI. ц. р.), якою жалобу Народнього Дому відкидається, бо твердження обжаловуючих „свідомо неправдиве і має характер політичної демонстрації проти влади, яка зарядила й перевела ревізії".

Очевидно, що про якісь відступлення від початої лінії на разі нема мови. Тижневник маршалківської партії „Хлоп" — пише в ч. 39: „Ми автономії нікому не дамо. Бо така автономія, це віддання польського хлопа у Сх. Галичині в гайдамацькі руки і в руки гайдамацьких саботажників, які бажалиб вирізати без милосердя всіх Поляків". А звичайно зрівноважена краківська газета „Час", яка колись наклікала уряд за уділення автономії Українцям, тепер домагається відібрання самоуправи навіть **гр. кат. церкві,** приватному шкільництву та економічно-господаським установам!

Всякі такі практики, як биття людей до загину, мучення, відбивання нирок, ломання всього знаряддя в хаті й господарстві, нищення збіжевих припасів, — називається в нас „пацифікація", себто „успокоєння". — А успокоєння того часом вже забагато навіть самим прихильникам уряду. Н. пр. 26. жовтня 1930 р. писав проурядовий „Пшелом": „Ми затрівожені репресіями супроти українського населення у Східній Галичині. Бо справа відношення до Українців ще щось більше, ніж справа утримання Східної Галичини при Польщі". Це справа „від якої залежить зріст, наш державний розвиток і його лінія, наше міжнародне становище, а передовсім реалізація великої концепції: Балтик... Чорне море, яку маршал Пілсудський вказав визволеній Польщі своєю виправою на Київ". Як видно, то при жалю за нашу шкіру є незлі апетити.

Згадано було про скасування церковної автономії. Ой, бо то йде страшна нагінка на український епископат, а головно на велику під кожним оглядом особу митрополита Шептицького. Не перебирається у засобах боротьби. Це зрештою в нас і не дивне: коли ломиться конституцію, яку самому складалося, то що значить „якийсь там конкордат"! На підставі конкордату — держава не має мішатися до того, що заряджує церковна влада в церкві. А тимчасом у нас сталася небувала річ: уряд сконфіскував **пастирський лист** українського епископату до народу; а лист цей складало на спільній конференції й підписало сім українських епископів. Правда, лист повний поваги, достосований до ваги хвилі, зложений з гідністю зрілого церковного проводу і засвідчував, що цілий епископат, це дійсно **українська церковна гієрархія.**

Дістається митрополитови Шептицькому і за те, що припоручив духовенству вставити в Службі Божій окрему молитву „для упрощення Божого милосердя в тих тяжких часах, які переживає наша церква і народ". Щож то — кажуть — за тяжкі часи? Це спосіб митрополита викликати за границею недовіря до держави!

Згідно з виробленим урядовим пляном, який змагає до того, щоб знищити всі українські орґанізовані обяви та завести український нарід під „спільний дах", „за нашон і вашон вольносьць", ломиться екзистенції всяких українських установ. Чимало українських кооператив знищено цілковито, так, що вони мусять перестати істнувати. Чимало Лугів і читалень розвязано. Але найбільш діймаючі втрати потерпів нарід через розвязання шкіл „Рідної Школи". Розвязано дотепер народню школу в Станиславові й Чорткові, та ґімназії в Рогатині й Дрогобичі. Всім закидають нельояльне виховання. Тепер іде страшна нагінка на ґімназії в Золочеві і Яворові. Можна ріжно дивитися на старокраєві ґімназії, але — коли позбавлено нараз поверх 700 учеників можности кінчити науку, то це страшна річ. Скільки молодого життя буде зломаного, яка велика втрата для народу бути позбавленому в будучности стільки інтелігентних сил, яких місця серед нашого народу заберуть чужинці! Ці школи мали своє значіння вже хочби тому, що вони були немов народня резерва. Коли вже хтось не міг бути принятий до державних шкіл, то все найшов місце у приватній школі „Рідної Школи". Всі розвязані школи мали величаві будинки й були дуже добре вивінувані. Тепер — осталася тільки зломана молодь, яка не має чого вертати на батьківські грядочки і яка може спричинити переселення в ремеслі, що й так сьогодня в нас стоїть нижче життевого мінімум ізза господарської нужди. Осталися десятки незаосмотрених, викинених на брук українських учителів, виховників української молоді, про яких по своїм скромним силам „Рідна Школа" дбає, як може.

Велику місію сповнювала книгарня „Рідної Школи" у Львові. Вона не тільки заспокоювала потреби народа, розповсюднюючи книжку, але й давала поважний прибуток на удержання шкіл „Рідної Школи". Під кінець жовтня 1930 поліція цю книгарню закрила й льокаль опечатала, бо найшла етноґрафічні мапки України.

Супроти тих фактів такі події як здемольовання читальні в Ямниці, як зрізання памяткового хреста в Тернополі на цвинтарі українських борців за волю, хоч як самі по собі огидні, в нас уже не викликають дуже великого вражіння.

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ.

(Оригінальні матеріяли з краю).

(24)

Потім казали йому качатися по долівці серед дощок та цегол з розвалених печей і стін. Найтяжче побили Михайла Демчишина, абсольвента ґімназії, Таччака Павла, студента фільософії та Сенюту, студ. фільософії. Демчинина Михайла били прикладами попід груди, аж втратив віддих, подерли на ньому одіж, заложили на голову якийсь старий заржавілий австрійський шолом і випровадили перед читальню. Тоді приступили до нього якісь інші вандали в поліцейських мундурах та й кажуть: „Ти цо, ідіото, так стоїш" і били прикладами по голові; заржавілий шолом покалічив йому голову так, що лилася кров. Його відвезено тогож дня до шпиталю, де сповідався на смерть. Важко побили Танчака Павла, студента фільософії, що тоді лежав хорий, бо перестудився пильнуючи телеґрафічних стовпів. Його збили кольбами та казали читати з „Сурми" статтю „як ховати", в якій кажеться, щоб документи ховати в шви блюзки, в ковніф і т. д. Він вже не міг прочитати, то прочитали самі, скинули з нього одіж і багнетами потяли її в кусні. Йогож зранили багнетом в околицю живота. Збили тяжко його маму. — Сенюта, студент фільософії, бореться зі смертю в шпитали. Побили й покалічили його багнетами так, що аж одна жила вискочила.—Польовому, студ. ґімн., підкинули пачку „Сурми" й змусили підписати протокол, що її в нього знайшли. Били його прикладами, а відтак в долішню щоку здолу, що має покалічений язик. Також тяжко побили його батька. Збито тяжко, закнеблювавши їй уста, дівчину Іваницьку, свідому українську селянку. Крім вичислених били й інших.

В селі били навіть образи святих, „богів"; краяли багнетами кожухи та вишивані сорочки. Кілька ночей потім студенти й свідоміші хлопці крились по лісах.

Бережани, 2. вересня 1930.

Світла Редакціє!

Прошу ласкаво помістити на сторінках Вашого Шановного часопису слідуючий факт, який мав місце в Бережанах:

Комісар поліції Квасніцький в білий день тяжко побив на улицях міста українського академика.

В неділю, 31. серпня 1930 р., в год. 8 рано, ішов улицею міста Бережан в пластовім однострою Ярослав Старух, студент прав і кошовий бережанського пласту. Ішов на відправу пластової орхестри, яка мала відіхати до одної з дальших читалень для урядження фестину. Тому, що виїзд мав бути на цілий день, студент Я. Старух взяв собі дещо в кишеню перекусити. Коло самого будинку староства стрінув Я. Старуха комісар бережанської поліції Квасніцький і коли побачив у него дещо віддуті кишені, моментально кинувся на него та почав на улици його ревідувати і лаяти за те, що він був в пластовім однострою. Студент Старух попросив п. комісаря о культурну поведінку. Тоді пан комісар розлютився і так побив студента Старуха по голові, що цей був майже непритомний. Рівночасно надїхало поліційне авто, комісар покликав двох переходячих сержантів і при їх помочі силою вкинено Старуха до авта і арештовано. При переведении ревізії знайдено у Старуха „бомбу" в характері кількох булок з маслом. Старух сидить цілком невинно і без переслухання в арешті. Але на цім не кінець. Комісар Квасніцький, солідаризуючися з резолюціями проти - українського віча вшехполяків, на якім між іншим ухвалено не тільки зліквідувати всі українські інституції, але навіть самих Українців скасувати, цей пан комісар зробив початок і зробив другий „геройський" вчинок, нападаючи рівнож в білий день на домівку бережанського пласту. На його приказ зрабовано ціле пластове добро, з склад котрого між іншим входила бібліотека, зложена з 1,000 томів, і орхестра, зложена з 20 дутих інструментів. Після думок пана комісаря, пласт є нелеґальною орґанізацією і для того він так зарядив. Ніщо не могло комісаря переконати, що на таких самих правах істнує український пласт у Львові й інших повітах і що явно в самих Бережанах виступали пластуни в однострояx перед владою цілих 10 літ, як орґанізація молоді, а навіть в останніх часах ці самі пластуни збудували гарний одноповерховий дім для свого товариства. Це все не переконало комісаря. Він узнав пласт за нелеґальну орґанізацію і зрабував її майно, а самого кошового Старуха рішив дальше держати в арешті. Вві ці поступку пана комісаря спричинені тим, що він ніяк не може знайти правдивих справників пожарів, які у нашому повіті доходять числа 20.

Свідками з української сторони в справі побиття Старуха були: 1) аптикар Білинський, 2) маґістер фармації Яхно, 3) асистентка аптична Пашківська Ярослава і 4) ляборант.

СИНЕВІДСЬКО ВИЖНЕ.

Труси не минули Скільщини, а в ній і Синевідська Вижного. Дня 3. жовтня ц. р. прийшли до о. Левицького 8 поліцаїв, перетрясли хату і всі будинки і пішли до дому читальні. Перешукали Читальню, Касу Стефчика, бібліотеку і кооперативу і нічого не найшли. Коло 11. год. в ночі приїхало ще з інших 7 поліцаїв, збудили крамаря і господаря читальні, впали до будинку читальні і цілий в середині знищили. Подерли і порізали нову куртину, порізали куліси, в касі понищили і повикидали акти. Знищили бібліотеку (повикидали і подерли книжки, а шафу попсули), а найгірше знищили кооперативу. Всі віктуали і всі знаряди повикидували і поскладали на одну купу серед хати — з полиць, з ляд, з мішків, все поляли оцтом і ріжними плинами, повивертали і поломили, побили шафи, і так знищили всі знаряди, всю обстанову. Та вся робота не тревала 15 хвилин, а було до 15 поліцаїв. Дня 4. жовтня ц. р. був о. Левицький з представниками товариств у старости, а той сказав, що нічого не знав. Дня 7. жовтня ц. р. прийшли ще раз до о. Левицького і зробили другу ревізію, таку, що страшно дивитися. Порозкидали і попсували цілу канцелярію, книжки і папери, розкинули всі ліжка, порізали сінники, софи, крісла, образи, розкинули білизну, перетрясли всі будинки, церкву, зривали дошки і престоли. Так перекинули і знищили цілу хату. Відходячи сказали, що то ще не конець. На другий день були в кооперативі, в Союзі Ккраїнок і в кількох свідоміших селян, але ніде нічого не найшли. Були ревізії в Корчині і Крушельниці і зробили много шкоди. Додати треба, що в Скільщині не було саботажів.

(Дальше буде)

ПРАВДУ КОНФІСКУЮТЬ.

Сконфіскована частина розмови митрополита гр. Шептицького зі співробітником „Діла".

Митрополит Шептицький їздив два рази аеропляном до Варшави інтервеніювати в справі нечуваних знущань і катувань, одначе без успіху. Після того мав розмову з представником редакції „Діла", одначе найважнішу частину тої розмови поліція сконфіскувала. Ось ця сконфіскована частина:

„Скажу тільки загально, що завданням моїх розмов було звернути увагу відповідальних чинників на те, що т. зв. пацифікація на практиці зводиться до того, що поліційні та військові відділи допускаються у місцевостях, через які переходять, масових надужить і безправств у відношенні до сільського українського населення та у відношенні до українського націоально-культурного дорібку по селах і містах. Я підкреслював, що за підпали не можна перекидати масової відповідальности на все мирне населення, яке не має і не може мати з ними нічого спільного. Коло половини серпня виплачено у варшавському воєвідстві, наприклад, за спалене збіже 200 проц. премій тоді, коли в томуж часі у львівському воєвідстві виплати премій не доходили до 100 проц. Це один з доказів на те, що при підпалах малося до діла і зі спекуляцією на асекураціях. У Східній Галичині великий відсоток підпалів треба віднести на рахунок комуністів, яким залежить на тому, щоби на тій території защіплювати та поглиблювати т. зв. клясову ненависть, а поприте використувати для своїх цілей національні антаґонізми. Вся діяльність т. зв. пацифікаційних поліційних і військових відділів на території Сх. Галичини приносить у результаті найбільше користи для комуністів.

„Урядове становище в справі підпалів таке, що за них несе відповідальність українське громадянство, а в тім і духовенство, що не виступило рішучо проти підпалів і саботажів.

„Отже це є, як бачите, становище зовсім протилежне до мого. У розмовах я підкреслював, що ні українське громадянство ні зокрема греко-католицьке духовенство не може нести відповідальности за обговорювані вчинки невідомих, законспірованих і в значній частині, здається, провокаційних елементів. Греко-католицьке духовенство не може нести за це відповідальности тим більше, що воно з самозрозумілих, наскрізь принціпіяльних причин все було і є проти підпалів та саботажів. Греко-католицький Епископат не міг навіть видати пастирського листа проти підпалів, бо цим бувби потвердив, що українське населення фактично їх допускається, а це не відповідає дійсности. Колиж тепер масово збивається та мальтретується українське населення, коли від побиття і знущань не вільні і греко-католицькі священики та світські інтеліґенти, коли руйнується читальні, кооперативи, молочарні і приватне майно експедиційними кольонами, то тим зовсім не унешкідливлюється підпалячів, яких певно між цими невинними жертвами пацифікації нема".

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Дописувачі. Будьте терпеливі. Всі дописи про віча й маніфестації будуть поміщені, але мусять ждати на свою чергу. Треба ждати і кілька тижнів. Це не є ні наша ні Ваша вина. З усіх сторін приходять тепер дописи, бо всюди протестують.

Самі пишіть до американських ґазет. „Свобода" не може відповідати на кождий голос, який перепачковують тутешні Поляки до американських ґазет. Ні не можемо виготовляти людям відповідей. У „Свободі" є повно матеріялу, друкованого в англійській мові, який треба дати тільки дитині з гайскул переписати і трохи змінити і вже маєте готову статтю, яку можете вислати до американських ґазет як відповідь на польські брехні. Подавайте на місцях до американських ґазет у таких відповідях те, що пише Вам Ваша власна рідня з краю.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЧЕСТЕР, ПА.

Протестаційне віче.

В неділю, дня 16. листопада, відбулося в Українськім Народнім Домі протестаційне віче против польських звірств, в якім взяли участь усі місцеві товариства й братства.

Віче отворив предсідатель Григорій Лебіщак і представив коротко ціль віча. Секретарювали: Михайло Тершовський і Іван Михальцевич.

Громадянин О. Грибівський, довгий з краю, розповів про наших героїв, що наложили головами за нашу волю, а зосібна згадав особу покійного Юліяна Головінського, а далі взивав до допомоги боєвій акції.

Відтак переведено збірку, яку перебрали вибрані до цього громадяни Н. Гаґалиць і А. Лебіщак.

Гром. М. Дармограй говорив по англійськи до молоді і обяснив їй теперішні події в Галичині та взивав до ратунку наших братів.

Проповідник В. Купчинський розповідав про свої враження з рідного краю, а зосібна про ревізію в Академічним Домі та про підпали.

Дальшу програму виконав Хор Укр. Презвитерської Церкви з Ню Йорку під проводом проф. Ю. Кириченка.

Відтак відчитано протестаційні резолюції, які вислано до Вашингтону і Ліги Націй.

М. Тершовський,
І. Михальцевич,
секретарі віча.

—o—

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Протест проти польського терору.

Протестаційне протипольське віче відбулося дня 16. листопада при великім здвизі громадян.

Віче отворив предсідатель Центрального Комітету громадянин І. Дорофей. о. І. Турула говорив, що не диво, що наша держава впала, бо впали і такі сильні держави як римська і грецька.

Боден Мур, професор Рочестерського університету, говорив про тяжке положення національних меншин, а зосібна про положення Українців у Галичині.

Громадянин М. Мурашко обговорив широко теперішне лихоліття і ляцькі звірства та взивав усіх до єдности, спільної боротьби з ворогами і спільної допомогової акції для рідного краю.

Наочний свідок гром. Ровенський, котрий щойно приїхав з краю, зазначив, що це все, що пишуть українські часописи про польський терор, є дійсно правдиве. Литовець І. Савнор пятнував польські варварства й жертвував $20 на боротьбу з ляцьким наїздником.

Гром. Братусь пояснив протестаційні резолюції.

Збірка принесла понад триста долярів.

При кінці говорено ще про поширення акції допомоги рідному краєви.

—o—

ГУДСОН, Н. Й.

Протестаційне віче.

Заходами укр. гр.-кат. парохії, Братства св. Йосафата, від. 273 У. Н. С., і Братства св. мучеників Бориса і Гліба, від. 168 Провидіння, влаштовано протестаційне віче в справі ляцьких звірств на галицькій Україні. Вибраний комітет з братства, в склад котрого входили Ілько Юськів, Ілько Обшанський і Ів. Лупинос, приготовив все потрібне до віча. Прийшов день 16. листопада. Вже від 2 години пополудні нарід зачав сходитися до Сити Гол. Мимо дощу, до 3 години галя була заповнена. Віче відкрив місцевий священник о. Жолдак, вказуючи на причини скликання віча і його ціль. Відтак вибрано на предсідателя віча громадянина Ілька Лисогора, з той покликав на вічевих секретарів Павла Моряка і Олексу Урбана. Першу промову мала п-на Марія Попів, учениця висшої школи в Гудсон, Н. Й. Хотяй роджена в Америці, виголосила гарну бесіду про той розбій ляцький на нашій батьківщині, обіцюючи іменем української молоді в Гудсон любити Україну і стояти при ній, за що нарід нагородив бесідницю оплесками. Відтак предсідатель віча представив п. Романа Слободяна, а сей зачав свою річеву бесіду. Згадав нашу славну минувшину, спімнув про козацькі бої за свободу нашої милої України та зближився до теперішного нашого гідного оплакання положення. Бесідник говорив з вервою, та представив ярко і живо теперішне положення нашого народу під Польщею. Нарід слухав з напруженою увагою, а що був дійсно перенятий горячою бесідою п. Романа Слободяна, то гучні оплески в даних хвилях були найкращим того доказом. Відтак забрав слово громадянин Олекса Заяць з Трой, Н. Й. і з запалом говорив про наше тяжке положення на батьківщині. Говорив двома наворотами. Інші бесідники, як Павло Моряк та Теодор Озімчук, мусіли залишити свої бесіди, бо вже був пізний, а непогода змагалися. Але їх добру волю принимаємо і дякуємо за старанність. Бесідник Р. Слободян зарядив збірку на потерпівших, яка принесла $151.39.

Віче настроїло всіх бадьоро. Всі відспівали „Ще не вмерла Україна" і „Не пора" і розійшлися домів з жалем, що все це так скоро скінчилося, бо готові були слухати ще годинами.

На поклик п. Р. Слободяна на вічу зложили:

Бр. св. Йосафата, від. 273 У. Н. Союза, $25; Бр. св. Бориса і Гліба, від 168 Провидіння, $25; жертви призначено на У. В. О. А далі по $5: Ілько Лисогір, Лев Годованський, Вартоломей Дурняк і Ілько Обшанський; Олена Жолдак $3; по $2: Марія Мельник, М. Марцінюк, Дм. Янкович, Гр. Костик, Юстин Федак, П. Собко, І. Гайдук і М. Любянецький; по $1: Т. Оземчук, І. Ґрех, Т. Попів, П. Маряк, І. Юськів, П. Драбик, П. Чорній, І. Райтаровський, М. Маряк, Г. Любянецький, Гр. Курик, В. Вайда, О. Заяць, П. Пняга, Лучко Цап, М. Кіцак, О. Любянецький, М. Лібрук, О. Урбан, Ксеня Онуфрейчук, І. Лоїк, Дм. Марцінюк, Матрона Гнатович, П. Гапа, С. Цап, А. Гришко, А. Ольховий, Й. Клімук, А. Смоляк, І. Деревенчук, І. Лупинос, Стах Козуб, М. Шеремета, М. Рорський, М. Греда, Т. Дравущак, С. Птуха, Гр. Романчук, В. Ігнасік, А. Кіцак, Анастазія Вітко, І. Флейтута, Юлія Химій і Славко Ткач. Дівчата зібрали дрібними $16.29. Незнані $3.00. Разом $151.39. Комітет вічевий: Іван Юськів і Ілько Обшанський зібрали по домах $84. Всього разом $235.39. Кошти віча $81.39. Вислано до краю через Обєднання $154.00.

Павло Моряк,
Олекса Урбан,
секретарі віча.

—o—

АНСОНІЯ, КОНН.

Листопадове Свято й протест.

Наші українські громади Ансонія і Дерби, Конн., відсвяткували Листопадове Свято, себто память великого дня воскресення нашої державности на західних українських землях, свято, получене з протестом проти польських звірств.

Свято відбулося в неділю, дня 9. листопада. В 10 годині рано о. А. Ротко відправив торжественну Службу Божу і панахиду за упокій поляглих героїв за волю України. При кінці згадав за боротьбу цих героїв, яких память обходимо та підчеркнув, що ця боротьба і тепер не устала і не устане так довго, поки наші землі не будуть вільні від всіх наших ворогів. Відтак завізвав до жертв на допомогу нашим славним борцям. Зібрано $40.

В 4 годині пополудні почався святочний концерт. Вступне слово виголосив о. Ротко, поясняючи коротко публиці значіння цього свята і наші обовязки супроти вітчини в теперішню, тяжку, важну хвилю. Відтак виступив український хор під управою п. Р. Гвоздевича, дякоучителя з Ансонії, і відспівав першу часть концертової програми.

Святочний реферат виголосив гром. А. Мерещак. В одногодинній бесіді представив референт присутним картини з наших визвольних часів, з наших змагань за свою самостійну державу і напятнував наших ворогів Ляхів і Москалів, які то брехливими обіцянками завжди манили і ще манять наших людей до себе. Бесідник представив ті страшні звірства, яких допускаються польська поліція і улани над нашим безборонним народом, і які в варварський спосіб нищать все, що українське.

Дальше загривав гром. Мерещак до витревалости та обеднання своїх національних сил, бо коли прийде слушна година, ми всі мусимо бути готові до посвяти за свій рідний край.

Його промову вислухала публика спокійно, тільки час від часу переривано її гучними оплесками.

По скінченні промови відчитав референт протести до секретаря стейту Стимсона і до Ліги Націй.

На запит, чи публика годиться на те, щоби такий протест вислати, всі заявили свою згоду повстанням з місць.

Потім о. Ротко знову забрав голос і попросив присутних, щоби ті, котрі не зложили своїх жертв підчас панахиди в церкві, не відмовилися тепер від жертви.

Чесні гості послухали голосу свого душпастиря і зложили на галі $148.78.

По скінченню збірки хор відспівав другу часть концерту, переплітуючи співи гарними деклямаціями. А найбільше враження викликав молоденький скрипак, Володимир Гвоздевич, синок громадян Анни і Романа Гвоздевичів. Він відограв дуже гарно при акомпаніяменті п-ни Юлії Баволяк вязанку українських пісень, за які публика нагородила його гучними довготреваючими оплесками. Відтак відспівано українські гимни і люди розійшлись домів.

Всі пісні хорові як і сольові, а також і деклямації були виконані дуже гарно й припали публиці дуже до вподоби.

Український хор при церкві св. Ап. Петра і Павла зорганізував дякоучитель гр. Р. Гвоздевич з самої тут родженої молоді. Хор той дав уже богато доказів любови до нашого народа. І не тільки тут в Ансонії трудиться він для народних справ, але дає і по інших містах концерти зовсім безкорисно, як от в Бриджпорт, Савпорт, Денборі і т. д. Так і тепер хор наш помимо свого труду зложив ще зі своєї каси $5 на політичних вязнів у Старім Краю, щоби ще й у той спосіб заманіфестувати своє щире українське серце.

Грошей зібрано: в церкві на панахиді $40, на галі збірка виносила $148.78, з вступу було $57. Разом було $245.78. Розходу було $25.32. Осталося чистого доходу $220.46. Цю суму розділено так: для калік на Лемківщині Т. Жиличина $10, $100 інвалідам, а $110 на поміч в Галичині.

Жертвували на концерті слідуючі: по $10: о. А. Ротко і Анна Зборівська; по $5: Бр. Провидіння, Український Хор, В. Калина, Еф. Клянцко, Т. Захаревич, Гр. Патинок, Марія Хомкович жена Олекси, В. Гульовський, Андрій Лесняк з Вашинґтон, Конн.; по $4: Йосиф Крук, Йосифина Домирецька, І. Шуран; гості з Тамфорт $3; по $2: І. Прийдун, В. Вавро, Й. Кріса, Анна Концевич, Леон Бих, П. Геба, Розалія Труш, Параня Тута, І. Радзіх, А. Мерещак; по $1: Яр. Короташ, І. Нецьо, І. Жук, І. Андрушко, Р. Гвоздевич, Д. Шкурат, К. Ромко, Северин Вон, С. Шуран, Н. Білінський, Д. Винник, К. Марушак, Ф. Кулявець, А. Зиновяк, В. Шуран, М. Брухівський, А. Горбаль, П. Маліцький, П. Пелех, Ю. Лесів, А. Дутко, П. Хировський, А. Гвоздевич, І. Беньковський, Матвійчук, Я. Нищот, Д. Сидоряк, А. Труш, Т. Королишин, Колісняк, Й. Клянцко, п-на Ротко, Т. Стадник, Т. Геряк, Н. Левицький, М. Сенявський, М. Кулявець, Марія Бурбела, Гречаківський, І. Глива, М. Захаревич; по 50 ц.: В. Гіна, Миссис Глива і Ф. Равлей; дрібними зібрано $5.28. Не записано одного однодолярового жертводавця.

До Обєднання вислано $210.

В. Калина, секретар Комітету в Ансонія, Конн.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

A POSITIVE REACTION TO THE NEWS OF POLISH ATROCITIES.

In reading The "Svoboda" it was with deep regret that I read about the Polish outrages against the Ukrainians. Schools and other cultural institutions are being destroyed by Pilsudski's emisaries in an effort to stamp out the Ukrainians. Even Ukrainian clubs are being dissolved. The Polish ought to be ashamed of these dastardly acts.

I am a high school student. The high school I attend is quite far off. After I read about the atrocities in Galicia, my heart was stirred with sympathy for the Ukrainian people there. I walked to school and from school, and my carfare thus saved amounts to exactly one dollar. I am inclosing it in this letter for the cause of the Ukrainians. It is a small sum, but I expect to increase it in time.

I hope that any attempts to stop this outrage in Galicia will meet with success. I maintain the freedom of the Ukrainians and also hope to believe that everyone else does.

I would be very glad to see my letter published in The "Svoboda."

Yours sincerely,

Mary Kusy,
47 Sussex St., Jersey City, N. J.

— Я тебе вже давно знаю, а не бачив іще тебе залюбленим.

— А яж уже був залюблений і навіть дуже.

— А як довго ви любилися?

— Гм... того я докладно не знаю. Я тоді не мав годинника з собою.

UKRAINIAN ORTHODOX BISHOP PROTESTS AGAINST POLISH ATROCITIES.

Writes An Appeal To Bishop Manning And Archbishop Of Canterbury.

PHILADELPHIA, PA., November 15. — In a letter addressed to Mr. Henry L. Stimson, Secretary of State, to Mr. Eric Drummond, secretary of the League of Nations, Geneva Switzerland, as well as to Bishop Manning and the Archbishop of Canterbury, Archbishop John Theodorovich of the Ukrainian Orthodox Church of the United States of America raises a protest aganist Polsih atrocities in Galicia and appeals to them to bear pressure upon Poland to discontinue this policy of oppression.

The letter reads:

It is the purpose of my letter to you to draw your attention to the events that now have place in East Galicia, Volynia, Kholmshchyna and Polissia in Europe. This part of our Ukrainian territory and people in number 8,000,000 by the decision of the Council of Ambassadors from March 15, 1923 was against the protest of the people on the named territory included into the state of Poland.

By the same decision of the Council of Ambassadors the Ukrainian people, as a national minority, was granted certain rights maintaining the freedom of the cultural national self-assertion and development. The Polish power obtaining the control over this Ukrainian territory took upon itself the obligations to secure the Ukrainian national minority with those rights. These obligations were never fulfilled. The Ukrainians in Poland were refused the legality of their language in public proceedings, all Ukrainian state-schools were closed, even those that were privately organized by Ukrainian people were put by the Polish government into such a restriction, that it became really impossible to maintain them. More than four hundred churches of Orhodox faith all over Volynia, Kholmshchyna and Polissia were either taken by force from Ukrainians, or even entirely demolished. The Representatives of Ukrainian people in the Parliament of Poland were, even against the Polish law, arrested and now are held in prison without any definite accusations.

This policy of Polish government was responsible for the constant unrest in Eastern Europe on the Ukrainian teritories given up to Poland. Instead of quieting the existing unrest by the fulfilment of accepted obligations toward Ukrainian people impossed upon Polish government by the decision of the above mentioned Council of Ambassadors, the Polish government decided to suppress the unrest caused by its own extremely unjust policy by applying the terror toward even so oppressed and defenseless Ukrainian population. As a result of this decision the Polish government sent the whole detachments of cavalry and artillery with police forces in the territory, mainly in Eastern Galicia, inhabited by the Ukrainian population. These military detachments, so called "punitive expeditions," have not cared to find separate persons, whom they could accuse of maintaining the atmosphere of unrest, but assaulted the whole villages, flogged the people, old and young, even childern, anybody whom they could reach, without any discernment, sight or wrong. In such manner hundreds of villages were molested, thousands of people mercilessly beaten, many of the injured already died. There were instances when some persons were given 300—400 rods. In every village where those "punitive expeditions" passed, all the cultural Ukrainian institution, as schools, institutes, libraries, clubs, cooperative stores, were almost entirely destroyed. The windows, glasses, pianos, all the furniture left smashed, floor boards torn up, manufacture and other goods soaked in paraffin oil and set alight or destroyed in other ways. All this happened in Ukrainian country under Polish rule in the months of September and October of this year.

The history of humanity knows such events of wholesale massacre, of such terror only in the dark medieval ages. Such events have place now only in the Communist Russia under godless government which pursuing fanatically its aim openly defies all the humanitarian laws and moral standards established in the course of human progress. Such treatment of defenseless national minority would have been possible perhaps in India, Afganistan, among uncivilized African and Australian tribes, but it is unbelievable now in Europe, in the Christian country, in the country which claims to possess a high standard of civilization.

The part of Ukrainian people in question, and there are eight millions of them, was given to Poland by the decision of the Ambassadors of civilized nations. Is it not that those civilized nations in the name of which their Ambassadors accomplished this act are responsible for the present state of things in Poland, for this outrage, for this terror?

It is not that events of such a nature openly manifest that we, generally speaking, are only Christians by name, that we still are very far from the fulness of Christ in our international relations, from the Kingdom of God on earth?

Is is possible that such events could be passed over by all civilized and Christian mankind in silence, without protests, without any endeavor to clear the conditions, the atmosphere in which such gruesome events could happen?

No. We all cannot believe that. The Kingdom of God should come, the cause of human civilization should be maintained, the high moral standards of humanity should find their supporters and defenders.

In this letter I ask you .... to do everything that your high position enables you to do for defense, for protection of our Ukrainian People so unjustly given up to Poland and so terribly treated by it.

In love of our Divine Teacher and Savior Jesus Christ very truly yours

John Theodorovich,
Archbishop.

November 15, A. D. 1930.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 7 грудня, точно в годині 1.30 пополудні. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1931 рік. Також пригадується довгуючим членам щоб вирівнали свої залеглости на тім мітінґу. — М. Чагарни, предс.; П. Стойко, кас.; Петро Гук і Петро Сталевий, секретарі.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, що річні збори відбудуться в суботу, 6 грудня, точно в годині 7-мій вечір, в гали церковній, 34 Біч ул. Обовязком є кождого члена прибути на час. Буде вибір уряду на 1931 рік і много старих і нових справ. Кождий член повинен постаратись о нового члена. Довгуючі члени нехай постараються вирівнати свої залеглости. Не явившийся на сей мітінґ член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — Я. Підлуський, предс.; М. Галькевич, кас.; І. Глива, секр.

КАРНЕҐІ, ПА. Тов. Січ, від. 136, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 7 грудня, в гали парохіяльній, 220 Джен Ст. Початок в год. 1 пополудни. Обовязком є кождого члена бути на тім мітінґу, вирівнати свої залеглости і вислухати справоздання урядників та вибрати уряд на 1931 рік. Не явившийся член буде підлягати карі 1 дол. Нових членів будеться приймати без оплати вступного, тому користайте з нагоди і приведіть своїх знакомих. — Лука Кравчишин, предс.; М. Попівчак, кас.; А. Крупа, секр.

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 7 грудня. Проситься кождого члена прибути на сей мітінґ і вирівнати свої вкладки, щоб можна здати справоздане на річнім мітінґу, котрий відбудеться 1 січня. — В. Гонтарчик, предс.; А. Боньчак, кас.; А. Боньчак, секр.

ВИПАННИ, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 172, повідомляє, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 7 грудня, в годині 2-гій пополудни, в українській гали. Проситься всіх членів явитись і вирівнати свої вкладки, бо інакше довгуючі будуть суспендовані. Буде вибір уряду на 1931 рік. — Михайло Мороз, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє, що на річнім мітінґу 16 листопада вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Т. Карплюк, предс.; Ілія Гавришків, заст.; Петро Борщ, кас.; Василь Гавришків, заст.; Гавриїл Бутовський, секр. фін.; Василь Шавала, секр. рек.; Онисим Станькевич, Василь Тупиця і Тимко Янсевич, контрольори; Стефан Кредене, Петро Костюк і Луць Ковалюк, надзорних; Іван Олещук, маршалок; Луць Білик, Петро Романів, до фан; Ілія Синіцький, Петро Шимирдяк, Максим Співак, Данило Бучман, Павло Олещук, Никола Маців і Михаїл Стифанюк, тростіси; Онисим Станькевич, дверник. Адреса секретаря є: Гавриїл Бутовський, 12314 S. Low Ave., West Pulman, Ill.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Сестр. Рожд. Пр. Богородиці, від. 216, повідомляє всіх своїх членів, що на 1931 рік вибрано уряд як слідує: А. Синіцька, голова; П. Маців, заст. Т. Янсевич, кас.; А. Стефанюк, заст.; К. Шемердяк, фін. секр.; А. Олещук, рек. секр.; А. Сосновська і М. Борис, контрольори; О. Міськевич і З. Мацькович, надзорних; О. Гавришків, до прапору; Е. Грабінська, дверниця; К. Топиця, М. Симчишин і П. Романюк, полюбовні судді. Мітінґи будуть відбуватись в другу неділю по першім, в гали церковній, 122 Farnell Ave. Адреса секр.: К. Шемердяк, 701 W. 120 St., W. Pullman, Ill.

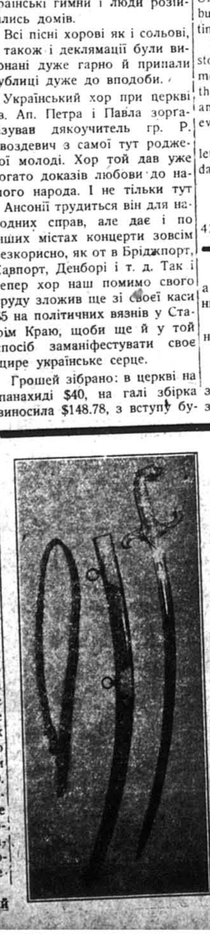
ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 7 грудня, в годині 3-тій пополудні, в галі Івана Ваверчака, 782 Стейт Ст. Обовязком є кождого члена прибути на мітінґ, бо буде справоздання уряду і контрольної комісії за 1930 рік. Не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. По справозданих буде вибір уряду на 1931 рік. — Григорій Дячишин, предс.; Теодор Іванило, кас.; Николай Пащин, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє усіх членів, що річний мітінґ відбудеться у вівторок, 9-го грудня, в годині 7-ій вечір, в гали парафіяльній. Обовязком є кождого члена прибути на річний мітінґ, бо неявившийся член підлягає карі 25 ц., а урядник 50 ц. — Йосиф Кобрин, предс.; Андрій Романів, кас.; Никола Путас, секр. фін.; Юрій Бойко, секр. рек.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольги Бесарабової, від. 47, повідомляє всіх своїх членкинь, що звичайний мітінґ відбудеться в суботу, 6 грудня, в годині 7-ій вечір, а не в неділю, бо в неділю маємо протестаційне віче. Проситься членкинь прибути на мітінґ в означений час. — М. Заблоцька, предс.; П. Паращак, секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 6 грудня, в годині 7.30 вечір, під ч. 435 Мейн Стр. На сей мітінґ обовязком є кождого члена явитись. Буде роздання календарів, щоб потому ніхто не нарікав, що переданий ним іншим не отримав, а заплатити кождий член мусить. Довгуючі мають вирівнати свої вкладки. Кождий член, змінячи помешкання, має повідомити секретаря. — Іван Вархоляк, предс.; Ігнатій Ничка, кас.; Василь Матвієс, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 7 грудня в годині 2-ій пополудни. На дневнім порядку буде: Справоздання місцевого уряду і контр. комісії, внески для добра Товариства і У. Н. Союза, справа Спортивця, вибір уряду на 1931 рік. Члени і членкині, не явившися на річнім мітінґу, будуть карані після ухвали сего мітінґу. Родичі нехай впишуть свої діти. Добра нагода, без вступного. Контр. комісія і цілий уряд мають явитись на ці обрахунки 6 грудня, в годині 7-ій вечір, в домі секретаря, 331 Секонд ул. — О. Петришин, предс.; Й. Паславський, кас.; П. Стадник, секр.

— Ї це має бути подружа! — нарікає Шпак. — Моя жінка що дня виходить з дому.

— Не гніви Господа Бога! Може тебе стрінути ще щось страшнішого — відповідає йому Квак. — Моя жінка по цілих днях сидить дома!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АЛІКВІППА, ПА.

На допомогу боротьбі.

На мітінгу Братства Св. о. Николая, від. 120 У. Н. Союза, вибрано комітет, який занявся збіркою на поміч Рідному Краєви.

Не забули за наш край слідуючі особи: І. Монастирський $1.50; по $1: А. Хармазин, С. Семенчук, С. Лесько, П. Ґуменюк, А. Лазенґа, Т. Дашинець, А. Лапецький, Ф. Вавро, А. Брошко, В. Михалюк, В. Монастирський, М. Галама, Ю. Монастирський, І. Вавро, І. Сорочак, Я. Шедній, О. Ревть, М. Шпук, С. Яцишин, М. Кечан, М. Бац, І. Кіляр, М. Делинко, І. Дукрин, В. Книжик, П. Вавро, К. Кузьо, В. Бараник; по 50 центів: Й. Делинко, А. Сирко, Г. Лаврик, С. Росинко, А. Потіцький, Т. Мотічак, М. Росинко, П. Добіш, П. Ляхович, П. Подоляк, В. Щербан, А. Корнецький, В. Шот, М. Росинко, І. Книжик, І. Заріцький, І. Добіш, С. Гайдук, Т. Вітошинський, Д. Бац, С. Ґуран, І. Бур, В. Фичушак, І. Завінський, К. Ґаврик, І. Сушко, В. Древна, І. Витязь, С. Федорчак, В. Мокрянин, Г. Поранда; Н. Мороз 40 центів; по 25 ц.: Т. Лозинський, П. Ґотковський, Й. Будник, В. Ганяк, П. Ґрошко, В. Явор, М. Загоруйко, С. Кундля, І. Добіш, Т. Максим, І. Чиж, І. Кобаль, А. Цап; по 20 центів: С. Ванько і П. Ґоджак.

Всіх грошей зібрано $50.05. Гроші вислано до краю через Обеднанне, а призначено на боевий фонд.

Комітет.

—o—

ҐЛЕСТОНБУРИ, КОНН.

Збірка на боеву акцію.

На сходинах у Максима Гапкевича громадянин Лука Сидорак при обіді сказав за боротьбу на рідній землі й закликав присутних до жертв. Жертви зложили: М. Гапкевич $2.00; по $1: Л. Сидорак, П. Соляр, Д. Качмарик, М. Дзядик, М. Стисло, І. Бонк і П. Кріль. Разом $9.00.

Гроші вислано через Обеднанне на УВО.

Петро Соляр.

—o—

ВИЛКС БЕРІ, ПА.

Жертви на УВО.

З нагоди 5-го Конґресу Обеднання бр. св. Івана Хрестителя, відділ 223, У. Н. Союза, вислало через Обеднанне на поміч У. В. О. $10.00. Разом з тим взиває бр. св. Миколая, відділ 99. У. Н. Союза: бр. св. Василия, від. 278, У. Н. С. і бр. св. Андрея, від. 48 У. Н. С., щоби зложили свої жертви на ту саму ціль.

За уряд бр. св. І. Хрестителя:

І. Барнас, предсідатель.

НЮАРК, Н. Й.

Жертва на УВО.

Від клюбу українських дівчат під іменем "Wee Uke Girls," вислано через Обеднання 10 долярів на УВО.

M. Melnicavage.

—o—

ДІТРОЙТ, МІШ.

Жертви на УВО.

Товариство імени Івана Франка, відділ 146 У. Н. Союза, вислано як привіт на конґрес „Обеднання" $50 на боевий фонд.

Стефан Хомяк, секр.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

На бідних дітей в краю.

На руки Комітету Допомоги Рідному Краєви передала Марійка Карась $4, котрі зібрала на іменинах в гром. Михайла Каролішиного.

Зложили по $1: М. Каролішин, Розалія Борис, І. Стрик; по 50 ц.: М. Карась і Марійка Карась. Сю лепту вислано до Обеднання.

Комітет.

—o—

ОРМРОД, ПА.

На боевий фонд.

Братство св. О. Николая, відділ 124 У. Н. Союза, жертвувало зі своеї каси $15 на боевий фонд. Членська збірка продовжується далі. Братство закликає всіх, щоб горнулися до Обеднання та допомогали своїм братам у боротьбі з Ляхами.

І. Олійник, предс.;
Гр. Патарайко, касієр;
І. Мелета, секретар.

—o—

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Жертва на Рідний Край.

Товариство ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. Союза, замісць делеґата на конґрес Обеднання прислало $75 на таку ціль: Рідній Школі $25, політичним вязням $25, Українській Військовій Організації $25. — Разом $75.

А. Патра, предсідатель;
В. Крушельницький, р. секр.;
Д. Войтишин, касієр;
І. Курчак, фін. секретар.

—o—

ЧЕСТЕР, ПА.

На УВО.

Члени Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156 У. Н. Союза, ухвалили прислати до Обеднання $10 на УВО замісць висилки делеґата на конґрес Обеднання.

Микола Іщук, предс.;
Петро Левицький, касієр;
Василь Новак, секретар.

—o—

СТЕЙПЛЕТОН, Н. Й.

Жертва на Рідний Край.

Братство св. Арх. Михаїла, від. 211 У. Н. Союза, з привітом на конґрес Обеднання прислало $25 на допомогу Рідному Краєви.

Ці гроші призначені так: $10 на допомогу інвалідам, $10 на боевий фонд і $5 на сироти.

В. Наконечний, предс.;
П. Рій, касієр;
С. Фостик, секретар.

—o—

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Жертва на боевий фонд.

В неділю, 2. листопада 1930, Сестрицтво ім. Ольги Бесарабової, що гуртується при Укр. Пр. Церкві в Пасейк, Н. Дж., святкувало пятьлітний ювилей іетнования. На святочній вечері зложили гості жертви на Залізний Фонд УВО $30.

По $1: дали о. Л. Кушнір, о. Й. Боднар, п-ні Кушнір, В. Бродський, І. Роздзябик, Т. Скоробогатий, О. Березівський, Гр. Ковалів, М. Кметь, І. Куцах, І. Данесьо, А. Гладка, п-ні Живіцька, О. Боднарчук, п-ні Куцах, Д. Лещишин, Н. Кобринець; Н. Н. Дрібними датками зібрано $12. — Разом є $30.

Гроші вислано через Обеднання.

Анна Гладка;
Юлія Живіцька.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Чорноморська Січ у Ню Йорку подає до відома нашого громадянства сумну вістку, бо помер МИХАЙЛО ЯЦИШИН, діяльний член Чорноморської Січи і многих інших товариств. Помер той, котрого рани свідчили про його любов до Рідної Землі. Помер Дорогий наш Товариш і чесний Громадянин.

Чорноморська Січ просить громадянство в імени своїм і вдови віддати Покійному останню прислугу.

Похорон відбудеться в середу, дня 3 грудня, в годині 1-ій пополудні.

Тіло Покійного спочиває в Льокалі Січи під ч. 63 Сейнт Маркс Плейз, Ню Йорк, Н. Й.

Чорноморська Січ.

— Вас обвинувачують, що ви вкрали 67 фунтів заліза. Що маєте на своє виправдання?

— Що мені було дуже тяжко нести, прошу пана судді.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Представник Сурми ходив до хати батька Григорія Кощяк, світового шампіона (George Kojak), щоб той дав деякі відзначення на виставу. Родичі все обіцяли зробити, лише порозуміються з сином, котрий тепер є в Рудгерс Каледж, вчиться на доктора медицини. Родичі Джорджа походять з Слободи Золотої, пов. Бережани.

Минувшої неділі в годині 3-тій пополудни на радіо відбувався найбільший концерт на світі. Грала найбільша і найславніша Філаделфія Симфони Орхестра і Нюйорська Філгармонік Симфони. За оден виступ на радіо філаделфійська орхестра дістала 60 тисяч долярів. Як вони мають свій концерт на гали ніколи тикетів не дістанется в той день, але два місяці наперед всі тікети розкуплені. Чи богато наших людей слухали тих на світі найславніших орхестр, не знаємо, але двох наших визначних музиків того концерту не опустили, а саме: наш славний співак Михайло Голинський і професор Михайло Гайворонський. Вони заздалегідь прийшли до Сурми і казали собі наставити найлучше радіо. Цікаво було обсервувати тих правдивих любителів музики, як щиро вони слухають кождий звук. Проф. Гайворонський так і дірігує невидиму архестру, а співак М. Голинський ніби помагає орхестрі. От гримнути таких могучих голосом в супроводі такої орхестри, як ця, пісню: Ой Дніпре, або Гетьмани.

Переїздили через Ню Йорк з Галичини українська учителька Т. Сімків-Кочан, затрималась в Ню Йорку та розказувала всі ті звірства Поляків в Галичині, про які з газет знаємо. Оден примір наведу, як треба робити всім нам, деб ми не були, тоді про нас всі будуть знати. Пані Кочан мала пару день чекати на корабель в Шерборґ, Франція. Завважала в почекальни велику скількість ріжних книжок, шукає за українськими — нема. Хоть є майже всіх інших національностей. Пані Кочан порозумілася з завідателем цеї бібліотеки. На початку завідатель навіть не знав, що це таке Українці, та за пару годин вже виписав великий ордер на українські книжки, а рівночасно дав особистий лист пані Кочан до Америки до якогось американського урядника в Джолієт, Ілл., щоб там він заінтересувався панею Кочан, щоб старався її записати до свого товариства, бо, як стоїть в листі, пані Кочан є високо образована людина і місто Джолієт може скористати з її знання.

Відвідали Сурму: Каролин Фовлер і Елайс Келіт, студентки з „Сара Лавренс Каледж", Н. Й. Вони прийшли спеціяльно переслухати українські мельодії на рекордах, бо в школі довідались, що українські пісні мають бути найкращі на світі. Побули в сторі понад дві години, переграно для них з 20 рекордів і вони сказали, що не завелися. Просили, щоб їм дати знати, коли буде яке небудь культурне українське підприємство, вони хочуть бути присутні.

Дмитро Шафранський, наш старий костумер з Огденбурґ, Н. Й., переїздив на сталий побут до стейту Текзас, та вступив попращатися і взяв ще кільканацять рекордів. Филип Дюк, знакомий Сурмача ще з Вілкс Бер, Па. 1912 року там він мав свою шевську шапу, тепер приїхав відвідати Сурму своїм автом аж з Мінеаполіс, Мінн., 1700 миль від Ню Йорку, він там билдер-контрактор. Здібний чоловік не лишається позаду, не іде шевство, стає контрактором, не нарікає на лиху долю, а бореться з нею. Минувшого тижня покупили радія від Сурми: Я. Корнат, торговець біллям; М. Фурка, ґросерник з Джерзи Ситі; А. Табака, ресторанник з Бруклина; М. Кіфор з Ню Йорку; Н. Гірка з Бронкс; Й. Косінський; П. Подуфалий з Ню Йорку; А. Яромак з Брукліна і Ю. Якимів з Асторії. Також т-во ім. Ів. Франка з Бронкс купило Віктора комбінацію для своеї галі.

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(6)

Хоча вони розмірно безпечні в своїм воздушнім захисті, все таки жінка нагло стиснула чоловіка за руку. „Дивись!" вона шепнула. „Що се? Людина?" На тлі темних тіней появилася чорна постать, велика фіґура, стояча просто на ноагх, немовби слухаючи, відтак поволи повернулася назад та пропала серед гущі праліса.

—o—

„Що се таке було?" вона шепнула. „Я не знаю", він сказав поважно. „Затемно, щоби можна бачити так далеко. Може се була тільки тінь від місяця". „Ні, Іване, се не був чоловік, се немов би величезна й дивачна машкара чоловіка. Я боюся". Він чув, як її серце билося, як вона притулилася до нього, тремтячи зі страху на всьому тілі.

Нічний галас великого праліса, шумлячого життем тисячі звірят, держав їх нерви в вічному напруженю. Нераз вони зривалися на голос крадучихся кроків великих тіл під ними. Він лежав при отворі захисту, з револьвером і рушницею в руках.

—o—

Ледви замкнули вони очи, коли переразливий крик пантери залунав джунґлями. Голос підходив ближче й ближче, аж велике звіря стануло просто під ними. Більше як годину звір обнюхував і дер пазурами дерева, на котрім стояла їх плятформа.

—o—

Наконець звір відійшов на беріг, де Ґрейстовк міг бачити його ясно в місячному світлі — великий, гарний звір, якому рівного він ще ніколи не бачив. З темних тіней могучого ліса доходив дикий крик інших звірів — глибокий рев льва.

—o—